

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**PROCESSING COLOUR AND ANGER IDIOMS IN ENGLISH AND
ROMANIAN BY ROMANIAN LEARNERS OF ENGLISH**

Doctoral supervisor:

Prof.univ.dr. habil. TEODORA POPESCU

Ph.D. candidate:

ALEXANDRU CORNEL SELYEM

ALBA IULIA

2024

CUPRINS

1. Introducere.....	6
Capitolul 1 - Definiții ale expresiilor idiomatice și termeni.....	11
Capitolul 2 – Recenzie a literaturii.....	15
2.1. Înțelegerea limbajului figurat.....	15
2.1.1. Cum procesează oamenii limbajul non-literal?.....	15
2.1.2. Limbajul figurat și gândirea.....	18
2.1.3. Metafora în cultură – Universalitate și variație.....	20
2.1.4. De la metafore la expresii idiomatice.....	23
2.1.5. Referința duală și nivelurile de abstractizare în “înțelegerea limbajului figurat – de la metafore la expresii idiomatice” de Sam Glucksberg	30
2.1.6. Procesarea, structura și interpretarea expresiilor idiomatice.....	32
2.1.6.1. Dualitatea culturală a sensurilor figurate ale expresiilor idiomatice...35	
2.1.7. Modele de achiziție, înțelegere și procesare a expresiilor idiomatice.....	37
2.1.7.1. Modelul non-compozițional de procesare a expresiilor idiomatice.....	38
Ipoteza listei de expresii idiomatice.....	38
Ipoteza reprezentării lexicale.....	39
Ipoteza accesului direct.....	39
2.1.7.2. Perspective compoziționale asupra idiomaticității.....	40
Ipoteza configurării.....	41
Ipoteza modelului de polisemie indusă de expresii.....	42
Ipoteza metaforei conceptuale.....	43
2.1.7.3. Perspective hibride asupra idiomaticității.....	43
Ipoteza salienței graduale.....	44
Modelul sintactic-conceptual.....	44
Teoria superlema.....	44
2.2. Înțelegerea expresiilor idiomatice în engleză ca a doua limbă și ca limbă străină...45	
2.3. Aspecte descriptive și teoretice ale expresiilor idiomatice în engleză.....47	
2.3.1. Abordarea sintactică.....	47
Jerrold Katz & Paul Postal (1963).....	47
Wallace Chafe (1968)	47

Uriel Weinreich (1969)	48
Bruce Fraser (1970)	49
Frederick Newmeyer (1972, 1974)	50
2.3.2. Abordarea semantică.....	52
Adam Makkai (1972)	52
Roger Flavell & Chitra Fernando (1981)	53
2.4. Tipuri de motivații ale expresiilor idiomatice.....	54
2.4.1. Motivația expresiilor idiomatice și metaforele conceptuale.....	55
2.5. Expresii idiomatice legate de culori în engleză – o privire de ansamblu asupra procesării lor...	58
Capitolul 3. Metodologia cercetării.....	61
Capitolul 4. Colectarea datelor.....	69
4.1. “Kick the ball” versus “kick the bucket” – o analiză contrastivă a sensului literal și figurativ.....	69
4.2. Înțelegerea expresiilor idiomatice ce conțin cuvinte legate de vreme.....	72
4.2.1. As right as rain.....	72
4.2.2. Be a breeze.....	77
4.2.3. Be snowed under.....	81
4.2.4. Chase rainbows.....	85
4.2.5. Every cloud has a silver lining.....	89
4.2.6. Fair-weather friend.....	93
4.2.7. Get wind of.....	96
4.2.8. It is raining cats and dogs.....	101
4.3. Înțelegerea expresiilor idiomatice legate de furie.....	105
4.3.1. Go postal.....	105
4.3.2. To fly off the handle.....	110
4.3.3. To have a short fuse.....	116
4.3.4. To drive one up a wall.....	122
4.3.5. To have a bone to pick with someone.....	127
4.3.6. To skin one alive.....	132
4.3.7. To burn with a low blue flame.....	137
4.4. Înțelegerea expresiilor idiomatice legate de culori.....	141

4.4.1. Înțelegerea expresiilor idiomatice ce conțin culoarea roșie.....	141
4.4.1.1. Red flag.....	141
4.4.1.2. Go red.....	145
4.4.1.3. (Caught) red-handed.....	149
4.4.1.4. Red eye.....	154
4.4.1.5. Red herring.....	159
4.4.1.6. Red light.....	163
4.4.2. Înțelegerea expresiilor idiomatice ce conțin culoarea neagră.....	168
4.4.2.1. Put something down in black and white.....	168
4.4.2.2. Black eye.....	173
4.4.2.3. Black out.....	176
4.4.2.4. Black market.....	180
4.4.2.5. To blacklist someone.....	183
4.4.2.6. Pot calling the kettle black.....	188
4.4.2.7. Black tie event.....	193
4.4.2.8. Black sheep.....	197
4.4.3. Înțelegerea expresiilor idiomatice ce conțin culoarea verde.....	200
4.4.3.1. To be green with envy.....	200
4.4.3.2. To give someone the green light.....	204
4.4.3.3. To go green on someone.....	209
4.4.3.4. To be green around the gills.....	213
4.4.3.5. To have a green thumb.....	217
4.4.3.6. Wear the green willow.....	222
4.4.4. Înțelegerea expresiilor idiomatice ce conțin culoarea albastră.....	226
4.4.4.1. Blue blood.....	226
4.4.4.2. Black and blue.....	231
4.4.4.3. Once in a blue moon.....	236
4.4.4.4. Out of the blue.....	240
4.4.4.5. To feel blue.....	243
4.4.4.6. True blue.....	247
Capitolul 5. Concluzii, limitări și recomandări.....	251
Referințe.....	261

Cuvinte cheie: expresie idiomatice, figurativ, limbă străină, a doua limbă, traducere, idiomaticitate, sens, metaforă, literal, procesare, înțelegere

1. Introducere

Introducerea acestei teze explorează modul în care cursanții români de limbă engleză ca limbă străină se confruntă cu expresiile idiomatice, concentrându-se pe influența fundalului cultural asupra înțelegerii limbii. Studiul subliniază importanța înțelegerii rădăcinilor culturale și istorice ale unei limbi, în special când vine vorba de expresiile figurative, precum expresiile idiomatice, care reprezintă o provocare unică pentru vorbitorii non-nativi. Cercetarea se bazează pe premisa că traducerea a fost mult timp un instrument crucial pentru aprecierea și înțelegerea diferitelor culturi, tradițiile lor și limbile acestora. Studiind expresiile idiomatice, cercetarea își propune să lumineze dificultățile și strategiile utilizate de cursanții români în stăpânirea limbii engleze, aspecte ce pot avea implicații mai largi pentru educația lingvistică și comunicarea interculturală.

Expresiile idiomatice, cunoscute pentru natura lor figurativă, sunt provocatoare atât pentru vorbitorii nativi, cât și pentru cei non-nativi. Vorbitorii nativi, fiind imersați în limbă și cultură de la o vârstă fragedă, folosesc și înțeleg deseori expresiile idiomatice fără efort, fără a fi conștienți de sensurile lor metaforice. În contrast, vorbitorii non-nativi, cum ar fi cursanții români de engleză, pot întâmpina dificultăți cu aceste expresii din cauza expunerii limitate la contextul cultural care generează limbajul idiomatice. Acest decalaj poate duce la neînțelegeri sau situații jenante, deoarece vorbitorii non-nativi pot interpreta expresiile idiomatice literal în loc de figurativ. Cu toate acestea, cu timpul, practica și expunerea la materiale autentice, precum literatura, filmele și conversațiile cu vorbitorii nativi, vorbitorii non-nativi își pot îmbunătăți înțelegerea și utilizarea expresiilor idiomatice.

Teza face, de asemenea, o distincție între învățarea unei “*limbi străine*” și a unei “*a doua limbă*” - concepte care sunt adesea utilizate interschimbabil, dar care au implicații diferite în funcție de mediul în care se află cursantul. Învățarea unei limbi străine implică studiul unei limbi care nu este vorbită în mod obișnuit în comunitatea imediată a cursantului, așa cum este cazul pentru studenții români care învață engleză. Pe de altă parte, învățarea unei a doua limbi presupune dobândirea competenței într-o limbă care este vorbită în comunitatea cursantului, dar care nu este limba sa maternă. Această distincție este crucială deoarece reflectă diferitele niveluri de expunere și imersiune

pe care le poate avea un cursant, ceea ce influențează, la rândul său, capacitatea sa de a stăpâni limbajul idiomatic.

Introducerea subliniază importanța unui vocabular solid, dar evidențiază și faptul că înțelegerea expresiilor idiomatică necesită mai mult decât cunoașterea sensurilor literale ale cuvintelor. Limbajul idiomatic operează adesea dincolo de sensurile literale, bazându-se puternic pe cunoștințe culturale și contextuale. De exemplu, copiii, care sunt încă în proces de dezvoltare a înțelegerii lingvistice și culturale, pot întâmpina dificultăți cu expresiile idiomatică, chiar dacă au o bună stăpânire a vocabularului literal. Această provocare se extinde și la cursanții de limbi străine, care au nevoie de instruire explicită și expunere la expresii idiomatică în contexte autentice pentru a dezvolta ceea ce este cunoscut sub numele de competență figurativă.

Teza este structurată în cinci capitole, fiecare având mai multe subcapitole.

Primul capitol, *“Definiții ale expresiilor idiomatică și termeni”* oferă o înțelegere de bază a expresiilor idiomatică, explorând diverse definiții, inclusiv cea oferită de Longman Dictionary of English Idioms. Acest capitol pregătește terenul pentru cercetare, definind termenul cheie în jurul căruia se concentrează studiul.

Al doilea capitol, *“Recenzie a literaturii”* explorează corpul extins de lucrări referitoare la expresiile idiomatică, examinând modul în care atât vorbitorii nativi, cât și cursanții non-nativi procesează aceste expresii. Recenzia literaturii acoperă diverse teorii legate de înțelegerea expresiilor idiomatică și a limbajului figurativ, apelând la domenii diverse precum lingvistica cognitivă și studiile de traducere. Lucrări influente ale unor savanți precum Zoltan Kövecses, George Lakoff și Mark Johnson sunt discutate, oferind un cadru cuprinzător pentru studiul actual.

Al treilea capitol, *“Metodologia cercetării”* conturează ipotezele de cercetare, întrebările, subiecții și metodele utilizate în studiu. De asemenea, prezintă expresiile idiomatică selectate pentru cercetare și explică raționamentul din spatele selecției lor.

Al patrulea capitol, *“Colectarea datelor”* detaliază experimentele efectuate în timpul studiului, inclusiv o analiză contrastivă a expresiilor idiomatică și experimente ce implică expresii legate de vreme, furie și culori. Rezultatele acestor experimente sunt prezentate și analizate în tabele separate, oferind suport empiric pentru concluziile studiului.

Penultimul capitol prezintă concluziile studiului, discută limitările acestuia și oferă sugestii pentru cercetări viitoare. Acest capitol subliniază importanța implicării cursanților români în domeniul limbajului figurativ pentru a-și îmbunătăți abilitățile lingvistice.

În final, teza se încheie cu o listă cuprinzătoare de referințe, incluzând lucrări, articole și studii care au contribuit la înțelegerea procesării limbajului figurativ, ancorând astfel cercetarea într-un context academic bine stabilit.

Capitolul 1. Definiții ale expresiilor idiomatice și termenilor

O definiție precisă este oferită în Longman Dictionary of English Idioms:

„O expresie idiomatică este un grup fix de cuvinte cu un sens special, diferit de sensurile cuvintelor luate separat. Așadar, „*to spill the beans*” nu are nicio legătură cu boabele: înseamnă „*a spune ceva care este secret*.” (Longman Dictionary of English Idioms, 1990: coperta interioară)

Figurativ – adjectiv - (despre cuvinte și expresii) folosit nu cu sensul lor de bază, ci cu un sens mai imaginar pentru a crea un efect special (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/English/meaning>)

Sens – substantiv - Sensul a ceva este ceea ce exprimă sau reprezintă (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/English/meaning>)

Idiomatic – adjectiv - (despre un grup de cuvinte) având un sens particular, diferit de sensurile fiecărui cuvânt luat separat (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/English/idiomatic>)

Engleza ca limbă străină - Engleza predată persoanelor a căror limbă principală nu este engleza și care trăiesc într-o țară unde engleza nu este limba oficială sau principală (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/English/English-as-a-foreign-language>)

Engleza ca a doua limbă - Engleza predată persoanelor a căror limbă principală nu este engleza și care trăiesc într-o țară unde engleza este o limbă oficială sau principală (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/English/English-as-a-second-language>)

Limbaj figurativ - se referă la cuvinte sau expresii care au sens, dar nu sunt adevărate în mod literal (<https://www.merriam-webster.com/grammar/figurative-language>)

Există două sensuri majore ale termenului „*metaforă*” în Oxford English Dictionary (1996):

1. Un tip de limbaj – o figură de stil în care un nume sau un cuvânt descriptiv sau o expresie este transferată la un obiect sau o acțiune diferită de, dar analogă cu, cea la care este aplicabilă în mod literal.

2. O formă de reprezentare conceptuală – un lucru considerat ca reprezentând un alt lucru (de obicei abstract) – un simbol

„O metaforă este un dispozitiv pentru a vedea ceva în termeni de altceva.” (Kenneth Burke, 1945)

Idiomatitate - proprietatea expresiilor formate din mai multe cuvinte a căror formă și/sau sens nu poate fi explicată pe baza părților componente și a regulilor morfosintactice ale limbii în cauză. (<https://www.degruyter.com/database/WSK/>)

Non-literal – adjectiv - neînțelegerea sau intenția de a folosi un cuvânt sau o expresie în sensul său original, de bază (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/non-literal>)

Conceptual – adjectiv - bazat pe idei (<https://dictionary.cambridge.org/example/english/conceptual-metaphor>)

Metaforă – substantiv - o expresie, adesea întâlnită în literatură, care descrie o persoană sau un obiect referindu-se la ceva ce se consideră că are caracteristici similare cu acea persoană (<https://dictionary.cambridge.org/example/english/conceptual-metaphor>)

Lexicon mental - Lexiconul mental este acea componentă a gramaticii care conține toate informațiile – fonologice, morfologice, semantice și sintactice – pe care vorbitorii le cunosc despre cuvintele și/sau morfemele individuale. (<https://www.cambridge.org/core/books/abs/linguistics-the-cambridge-survey/mental-lexicon/2C9D130A0EA2CDF9A80E19CB3AC64EC7>)

Capitolul 2. Recenzia literaturii

Expresiile idiomatice reprezintă un aspect fascinant al limbii, distinse prin caracteristicile lor unice de flexibilitate sintactică, transparență și reprezentare mentală. Aceste trăsături subliniază complexitatea expresiilor idiomatice, influențând modul în care sunt înțelese, procesate și interpretate în diverse contexte. Această sinteză explorează diversele dimensiuni ale expresiilor idiomatice, examinând cum sunt ele reprezentate mental, cum transparența lor afectează interpretarea și procesele cognitive implicate în înțelegerea limbajului idiomatice și figurativ. Expresiile idiomatice pot fi clasificate în două categorii în funcție de modul în care sunt reprezentate mental: compoziționale și non-compoziționale. Diferența fundamentală dintre aceste două abordări constă în modul în care tratează componentele unei expresii idiomatice.

1. **Perspectiva non-compozițională:**

Conform acestei perspective, sensul unei expresii idiomatice nu este derivat din sensurile componentelor sale individuale, ci din întreaga expresie. Această viziune tinde să consacreze sensul

figurativ al expresiilor idiomatice, sugerând că ele funcționează ca expresii fixe al căror sens nu poate fi dedus prin analizarea părților componente.

2. **Perspectiva compozițională**

În contrast, abordarea compozițională afirmă că fiecare componentă a unei expresii idiomatice contribuie la sensul general. Aceasta înseamnă că, deși expresiile idiomatice sunt într-adevăr convenționalizate într-o anumită măsură, părțile lor componente pot activa în continuare sensuri literale care adaugă elemente semantice relevante la sensul general al expresiei. Această perspectivă recunoaște potențialul expresiilor idiomatice de a manifesta un comportament compozițional, în care cuvintele individuale dintr-o expresie idiomatică păstrează un anumit grad de sens literal.

Expresiile idiomatice diferă și în ceea ce privește nivelul lor de transparență, care se referă la faptul dacă originea unei expresii idiomatice este încă evidentă sau a devenit obscură de-a lungul timpului.

1. **Expresiile idiomatice opace**

Acestea sunt expresii idiomatice a căror origine nu este ușor de urmărit, făcându-le sensurile mai dificile de dedus. De exemplu, expresia „*kick the bucket*”, care a ajuns să însemne „a muri” și-a pierdut legătura cu sensul său literal inițial după secole de utilizare în sens figurat.

2. **Expresiile idiomatice transparente**

În contrast, expresiile idiomatice transparente sunt acelea a căror origine este încă evidentă, făcând sensurile lor mai accesibile. De exemplu, expresia „*throw in the towel*”, este încă asociată cu utilizarea sa literală în box, unde semnifică predare, făcând ca sensul său figurativ să fie mai transparent pentru utilizator.

Evoluția expresiilor idiomatice de-a lungul timpului duce adesea la pierderea sensului lor original sau a rațiunii din spatele utilizării lor inițiale. Pe măsură ce expresiile idiomatice devin mai convenționalizate, transparența lor scade, ceea ce le face mai greu de înțeles fără cunoștințe contextuale sau istorice.

Procesarea cognitivă a expresiilor idiomatice și a limbajului figurativ

Viziunea pragmatică convențională sugerează că rolul principal al interpretării limbajului este de a calcula sensul literal. Potrivit acestui punct de vedere, atunci când oamenii întâlnesc o expresie metaforică, interpretarea lor inițială este bazată pe sensul literal, care este strâns legat de obiectele tangibile și lumea perceptibilă. Când o persoană aude o frază precum „*John is a wolf*”, prima interpretare generată este cea literală, în care John este văzut ca un animal prădător. Cu toate acestea, ascultătorii trec rapid la considerarea sensului figurativ, analizând trăsăturile de personalitate sau

comportament ale lui John care s-ar putea alinia metaforic cu cele ale unui lup. Acest proces implică două etape: o analiză literală inițială urmată de o comparație cu contextul pentru a determina dacă sensul literal se potrivește. Dacă nu se potrivește, ascultătorul reanalizează fraza pentru un posibil sens figurativ. Contextul joacă un rol crucial în determinarea dacă o interpretare literală sau figurativă este adecvată. Dacă sensul literal nu se aliază cu contextul, ascultătorul este îndemnat să caute o interpretare figurativă. Acest proces cognitiv subliniază importanța contextului în comprehensiunea limbajului, în special atunci când se tratează expresii idiomatice sau limbaj figurativ. Relația dintre limbaj și gândire este un alt domeniu de interes în studiul expresiilor idiomatice și al limbajului figurativ.

O perspectivă sugerează că limbajul și gândirea sunt funcțional independente, ceea ce înseamnă că ceea ce gândim nu este întotdeauna reflectat direct în ceea ce spunem. Această idee este adesea observată la copiii mici, care pot avea dificultăți în a conecta cogniția și limbajul. Cu toate acestea, chiar și adulții pot experimenta momente în care gândurile lor nu sunt pe deplin capturate de limbajul lor, indicând o relație complexă între cele două. Zoltan Kövecses a explorat relevanța gândirii metaforice pentru înțelegerea culturii și societății. Conform cadrului Lakoff-Johnson, metaforele sunt întemeiate în experiențele umane corporale, făcându-le o parte fundamentală a modului în care înțelegem conceptele abstracte. De exemplu, metafora „*afecțiunea este căldură*” provine din căldura fizică asociată cu o îmbrățișare afectuoasă, care este o experiență umană universală. Această universalitate a metaforelor sugerează că, deși ele pot fi exprimate diferit în diferite limbi, metaforele conceptuale subiacente sunt adesea împărtășite. Cu toate acestea, diversitatea în exprimarea metaforică este, de asemenea, importantă, deoarece reflectă variațiile culturale și lingvistice care modelează modul în care metaforele sunt înțelese și utilizate. Metaforele sunt centrale atât pentru limbajul de zi cu zi, cât și pentru expresia literară. În teoria literară, metaforele sunt privite din două unghiuri: ca dispozitive literare sau poetice și ca simboluri. În literatură, metaforele servesc adesea la transmiterea unor idei și emoții complexe prin imagini vii. De exemplu, descrierea criminalității ca o boală („*Criminalitatea în orașul nostru a devenit o epidemie*”) folosește conceptul de boală pentru a reprezenta răspândirea și impactul activității infracționale. Metaforele pot funcționa, de asemenea, ca simboluri, unde un lucru reprezintă altul. În exemplul de mai sus, boala este folosită simbolic pentru a discuta despre criminalitate, evidențiind legătura metaforică dintre cele două concepte. Metaforele contestă abordarea substituției în ceea ce privește sensul, unde un cuvânt este înlocuit cu altul cu același sens. În cazul metaforei „*omul este un lup*”, nu există un echivalent literal direct, făcând ca metafora să fie necesară pentru a transmite sensul dorit.

Studiul expresiilor idiomatice ridică provocări pentru psiholingviști, în special în ceea ce privește înțelegerea modului în care acestea sunt procesate și dobândite.

Teoria comprehensiunii și utilizării expresiilor idiomatice se învârtă în jurul a două probleme cheie: compoziționalitatea expresiilor idiomatice și caracteristicile lor sintactice.

Compoziționalitatea se referă la măsura în care sensul unei expresii idiomatice poate fi dedus din înțelesurile părților sale. Expresiile idiomatice variază în funcție de nivelul lor de compoziționalitate, unele fiind complet compoziționale, iar altele necompoziționale.

O altă problemă este măsura în care sensul unei expresii idiomatice este legat de forma sa sintactică. Unele expresii idiomatice sunt sintactic flexibile, adică pot fi modificate sau folosite în diferite forme gramaticale fără a-și pierde sensul. De exemplu, expresia idiomatică „*give up the ship*” poate fi modificată în diverse moduri (de exemplu, „*He gave up the ship*”, „*The ship was given up by the city council*”) și totuși își păstrează sensul idiomatic.

Pentru cei care învață o limbă străină, înțelegerea și utilizarea expresiilor idiomatice pot fi deosebit de dificile, mai ales atunci când se confruntă cu expresii idiomatice care nu au un echivalent direct în limba lor maternă. Cei care învață se referă adesea la expresiile idiomatice din limba maternă atunci când se confruntă cu expresii idiomatice necunoscute cultural. Această strategie este deosebit de eficientă atunci când expresiile idiomatice din ambele limbi împărtășesc forme sau înțelesuri similare. Totuși, când expresiile idiomatice diferă semnificativ ca formă, studenții pot întâmpina dificultăți în producerea expresiei corecte în limba țintă, cu excepția cazului în care au întâlnit-o anterior.

Conform ipotezei dualității culturale, când studenții întâlnesc o expresie idiomatică nouă cultural, fără un echivalent în limba lor maternă, aceștia vor căuta totuși o expresie idiomatică similară care să se potrivească contextului figurativ. Această abordare combină utilizarea cunoștințelor din limba maternă cu ghicirea contextuală, ajutând-i să navigheze prin expresiile idiomatice necunoscute.

Kövecses (2002) susține o interpretare tradițională a limbajului figurat, în care metaforele sunt văzute ca o alternativă la expresia literală, devenind adesea atât de înrădăcinate în limbajul cotidian încât natura lor metaforică este trecută cu vederea. Această viziune contrastează cu perspectiva cognitivă, care vede metaforele ca fiind parte integrantă a gândirii, nu doar a limbajului. Expresiile idiomatice, așa cum au fost discutate de Gibbs (1994), pot fi categorisite morfologic în idiomuri decompozabile (unde părțile contribuie la sensul întregului) și idiomuri necompozabile (unde sensul este independent de părți). În mod convențional, idiomurile sunt împărțite în idiomuri convenționale (utilizate frecvent), expresii neconvenționale (mai puțin comune) și metafore moarte (în curs de a

deveni convenționale). Langacker (1987) respinge viziunea simplistă a expresiilor idiomatice ca fiind expresii fixe, subliniind complexitatea lor și compoziționalitatea pe care oamenii o pot percepe. Dezbaterea se extinde la rolul sensului literal în comprehensiunea expresiilor idiomatice, modelele tradiționale subliniind posibil prea mult acest aspect. Sunt recunoscute trei tipuri de modele de procesare a expresiilor idiomatice: *necompozițional*, *compozițional și hibrid*, reflectând abordările variate în înțelegerea modului în care expresiile idiomatice sunt procesate și înțelese în limbaj.

Ipoteza listei de expresii idiomatice, propusă de Bobrow și Bell (1973), sugerează că expresiile idiomatice sunt stocate într-un lexicon mental separat de cuvintele obișnuite. Conform acestei ipoteze, înțelegerea unei expresii idiomatice implică recunoașterea faptului că sensul literal nu se potrivește cu contextul, ceea ce determină accesarea sensului idiomatice din acest lexicon special. Experimentele lui Brannon din 1975 au susținut această viziune, arătând că expresiile idiomatice necesită mai mult timp pentru a fi procesate decât non-idiomurile, indicând un proces cognitiv distinct pentru comprehensiunea expresiilor idiomatice.

Ipoteza reprezentării lexicale, propusă de Swinney și Cutler (1979), contestă ipoteza listei de expresii idiomatice, argumentând că expresiile idiomatice sunt procesate în același mod ca și cuvintele obișnuite în cadrul lexiconului standard, cu acces simultan la sensurile figurative și literale. Acest model a fost întărit de experimentele lui Glass (1983), Schweigert (1986) și Estill & Kemper (1982), care au demonstrat că nu există o întârziere temporală între interpretarea figurativă și cea literală.

Ipoteza accesului direct a lui Gibbs (1980, 1986) a provocat și mai mult viziunile tradiționale, susținând că sensurile idiomatice pot fi accesate direct, ocolind complet interpretarea literală. Acest model sugerează că atunci când oamenii întâlnesc expresii idiomatice, ei înțeleg imediat sensul figurativ, fără a fi necesară procesarea prealabilă a sensului literal. Experimentele lui Gibbs, împreună cu descoperirile lui Mueller și Gibbs (1987) și Schweigert și Moates (1988), au oferit dovezi puternice pentru această ipoteză. Totuși, alte studii, cum ar fi cele realizate de Giora și Fein (1999) și Blasko și Connine (1993), au sugerat că atât sensurile literale cât și cele figurative ar putea fi activate, în funcție de context, punând sub semnul întrebării ideea că sensurile literale sunt complet ocolite.

Conturile compoziționale ale idiomaticității sugerează că procesarea expresiilor idiomatice este influențată de factori precum familiaritatea, biasul de context și predictibilitatea idiomului. Schweigert (1986) a constatat că familiaritatea joacă un rol crucial în comprehensiunea expresiilor idiomatice, cu expresiile idiomatice necunoscute necesitând mai mult timp de procesare.

Ipoteza configurației, formulată de Cacciari și Tabossi (1988), susține că expresiile idiomatice sunt stocate ca configurații de cuvinte specifice, sensul figurativ devenind activ odată cu întâlnirea

unui cuvânt-cheie în expresie. Cercetările lor au indicat că poziția cuvintelor-cheie într-o expresie idiomatică afectează rapiditatea cu care este recunoscut sensul acesteia.

Modelul polisemiei indus de expresii al lui Glucksberg (1997a, 1997b, 1999, 2001) se concentrează pe natura polisemică a cuvintelor din cadrul expresiilor idiomatiche, argumentând că sensul adecvat al fiecărui cuvânt este selectat în funcție de context. Acest model sugerează că cuvintele dintr-o expresie idiomatică pot avea atât sensuri literale, cât și figurative, sensul figurativ fiind activat în funcție de contextul expresiei. Panou (2013) a contestat viziunea lui Glucksberg, susținând că sensul general al unei expresii idiomatiche este derivat din întreaga frază, mai degrabă decât din componente individuale, în special în cazul expresiilor aproape metaforice.

Ipoteza metaforei conceptuale a lui Gibbs (1992, 1994) se bazează pe teoria metaforei conceptuale a lui Lakoff și Johnson (1980), argumentând că expresiile idiomatiche sunt legate de metafore conceptuale stocate în lexiconul mental. Potrivit lui Gibbs, înțelegerea expresiilor idiomatiche implică accesarea acestor metafore subiacente, care oferă un cadru pentru interpretarea limbajului figurativ. Totuși, criticii precum Keysar și Bly (1999) și Keysar et al. (2000) au argumentat că expresiile idiomatiche funcționează mai degrabă ca oglinzi care reflectă structuri proiectate de vorbitorii nativi, decât ca ferestre către metafore conceptuale.

Conturile hibride ale idiomaticității combină elemente ale modelelor anterioare, sugerând că expresiile idiomatiche pot fi procesate ca și cuvinte în cazuri specifice, în funcție de factori precum decompozabilitatea, convenționalitatea și transparența.

Ipoteza salienței graduale, propusă de Giora (1997, 1999), susține că cel mai salient sens (fie literal, figurativ sau convențional) este accesat primul în timpul procesării expresiilor idiomatiche. Acest model sugerează că, în contexte familiare, sensurile figurative sunt mai susceptibile de a fi accesate primele, în timp ce în contexte mai puțin familiare, sensurile literale ar putea domina.

Modelul sintactico-conceptual, propus de Cutting și Bock (1997), subliniază interacțiunea dintre sintaxă și lexicon în comprehensiunea expresiilor idiomatiche. Acest model sugerează că expresiile idiomatiche ar trebui privite ca având atât structură sintactică, cât și semantică, mai degrabă decât ca simple cuvinte mari. Experimentele lor au indicat că atât informațiile literale, cât și cele structurale sunt activate în timpul procesării expresiilor idiomatiche, susținând ideea că expresiile idiomatiche au o structură internă care influențează modul în care sunt înțelese.

Teoria super-lemmei, propusă de Sprenger, Levelt și Kempen (2006), introduce conceptul de „*super-lemma*” în lexicon, care reprezintă o expresie idiomatică și activează lemma individuală (sau componentele) care o compun. Această teorie sugerează că construcțiile idiomatiche concurează cu

omoloagele lor literale la nivel lexical, super-lemma facilitând accesarea sensului idiomatic. Acest model explică sensibilitatea sintactică a expresiilor idiomatice, oferind un cadru mai flexibil pentru înțelegerea modului în care sensurile idiomatice și literale interacționează în timpul procesării.

În general, aceste ipoteze și modele ilustrează complexitatea comprehensiunii expresiilor idiomatice și dezbaterea continuă între lingviști și psiholingviști despre modul în care expresiile idiomatice sunt procesate în creier. În timp ce modelele anterioare, precum ipoteza listei de expresii idiomatice și ipoteza reprezentării lexicale, au pus bazele înțelegerii procesării expresiilor idiomatice, abordările mai recente, cum ar fi ipoteza accesului direct, ipoteza configurației și teoria super-lemmei, oferă perspective nuanțate care iau în considerare rolul familiarității, contextului, sintaxei și metaforelor conceptuale în modelarea modului în care înțelegem limbajul idiomatic. Conturile hibride subliniază importanța integrării mai multor factori și abordări pentru a surprinde întreaga gamă de procese implicate în comprehensiunea expresiilor idiomatice.

Expresiile idiomatice sunt un aspect semnificativ al oricărei limbi, reflectând nuanțele culturale și fluența vorbitorilor acesteia. Pentru cei care învață engleza ca a doua limbă (ESL) sau ca limbă străină (EFL), stăpânirea expresiilor idiomatice este crucială pentru a atinge competența lingvistică. Expresiile idiomatice sunt omniprezente în conversațiile zilnice, literatură, media și politică, ceea ce face ca înțelegerea lor să fie esențială pentru o comunicare eficientă. Provocarea cu expresiile idiomatice constă în natura lor non-literală, care adesea pune dificultăți în învățare și predare. Cele mai problematice expresii idiomatice pentru învățăcei sunt cele care seamănă foarte mult cu expresiile din limba maternă, deoarece acestea pot duce la neînțelegeri din cauza echivalențelor false.

Când discutăm despre comprehensiunea expresiilor idiomatice în rândul celor care învață engleza ca limbă secundară (ESL) sau străină (EFL), conceptul de „*transfer*” devine vital. Transferul se referă la influența modelelor lingvistice învățate anterior asupra achiziționării unei noi limbi. În acest context, analiza contrastivă — o metodă de comparare a limbii materne a studentului cu limba țintă — ajută la prezicerea potențialelor dificultăți în învățarea expresiilor idiomatice. Ipoteza a fost că studenții ar găsi mai ușor să dobândească expresii idiomatice care sunt similare cu cele din limba lor maternă datorită transferului pozitiv, în timp ce expresiile idiomatice diferite ar fi mai greu de dobândit din cauza interferenței.

Studiul lui Irujo din 1984 asupra comprehensiunii expresiilor idiomatice a susținut aceste ipoteze:

1. Idiomuri identice - studenții au considerat că acestea sunt cele mai ușor de înțeles și de produs, arătând dovezi ale transferului pozitiv.

2. Idiomuri similare - deși studenții puteau înțelege aceste expresii idiomatice aproape la fel de bine ca pe cele identice, producerea lor reflecta adesea interferența din limba maternă.

3. Idiomuri diferite - acestea au fost cele mai greu de înțeles și de produs, cu puține dovezi de transfer pozitiv sau negativ.

Studiul a evidențiat că studenții avansați ai unei limbi străine se bazează adesea pe cunoștințele din limba maternă pentru a înțelege și a produce expresii idiomatice în limba secundară. Totuși, această dependență poate duce la interferență, mai ales în cazul expresiilor idiomatice care sunt similare, dar nu identice în ambele limbi. În plus față de influența limbii materne, studenții utilizează și diverse strategii pentru a interpreta expresiile idiomatice, cum ar fi folosirea frazelor incomplete, substituirea unei expresii idiomatice cu alta sau chiar crearea de expresii literale.

Înțelegerea expresiilor idiomatice implică nu doar cunoștințe lingvistice, ci și abilitatea de a lega o imagine mentală de sensul figurativ al expresiei. Expresiile idiomatice sunt motivate de două tipuri principale de legături semantice:

1. Motivația metaforică - apare atunci când expresiile idiomatice sunt legate de metafore conceptuale, oferind un sens figurativ bazat pe conexiuni conceptuale mai largi.

2. Motivația bazată pe simboluri - are rădăcini în cunoștințele culturale și se extinde de obicei la un component al expresiei idiomatice.

Motivația în expresiile idiomatice se referă la capacitatea de a înțelege de ce o expresie idiomatică are sensul său figurativ în raport cu cel literal. De exemplu, expresia idiomatică „*tip of the iceberg*” poate fi ușor motivată prin cunoștințele comune despre iceberghi, unde partea vizibilă este doar o mică parte a întregului, simbolizând o problemă mai mare ascunsă dedesubt.

Studiile psiholingvistice au arătat că motivația idiomatică are un impact semnificativ asupra modului în care expresiile idiomatice sunt reprezentate mental. Pentru expresiile idiomatice familiare, oamenii adesea recuperează sensul din memorie, uneori cu informații contextuale complexe dincolo de o simplă parafrază. Modelul motivației idiomatice al lui Lakoff argumentează că expresiile idiomatice sunt adesea motivate de metafore conceptuale, care ajută la maparea sensului literal al unei expresii idiomatice asupra interpretării sale figurative. De exemplu, în expresia „*spill the beans*,” metafora implică „*boabele*” care reprezintă secretele și „*vărsatul*” care reprezintă dezvăluirea lor.

Totuși, această abordare a metaforei conceptuale a fost contestată de alți lingviști, care argumentează că comprehensiunea expresiilor idiomatice ar putea depinde mai mult de interpretările

literale ale componentelor expresiei idiomatice, decât de raționamentul metaforic abstract. Cercetările lui Cacciari și Glucksberg au sugerat că imaginile mentale asociate cu expresiile idiomatice reflectă adesea sensurile literale ale cuvintelor din expresie înainte ca sensul figurativ să fie înțeles.

Expresiile idiomatice referitoare la culori sunt o categorie specifică, care poate fi motivată atât de metafore, cât și de cunoștințe culturale. De exemplu, expresia „*red tape*” se referă la obstacole birocratice și are rădăcini în practica istorică de a lega documentele oficiale cu panglică roșie. Similar, „*being in the red*” sau „*being in the black*” provine din practicile tradiționale de contabilitate în care pierderile erau înregistrate cu roșu, iar profiturile cu negru.

Comprehensiunea expresiilor idiomatice referitoare la culori poate varia semnificativ între diferite culturi, evidențiind relația complexă dintre limbă și cultură. De exemplu, deși negrul și albul sunt adesea văzute ca opuse, asocierile lor cu lumina și întunericul adaugă straturi de semnificație care s-ar putea să nu fie direct traducibile între limbi.

Înțelegerea sensului unei expresii idiomatice referitoare la culori necesită adesea cunoștințe despre contexte culturale specifice. De exemplu, „*put something down in black and white*” înseamnă a face ceva oficial, un sens derivat din vizibilitatea ridicată și permanența asociată cu scrierea cu cerneală neagră pe hârtie albă.

Capitolul 3. Metodologia cercetării

Cercetarea investighează modul în care adolescenții români care studiază limba engleză procesează expresiile idiomatice, folosind modelul în trei etape al lui Searle pentru înțelegerea limbajului non-literal ca cadru teoretic. Modelul lui Searle implică trei pași cheie: derivarea sensului literal al unei enunțări, testarea acestui sens în raport cu contextul și căutarea unui sens non-literal alternativ dacă sensul literal nu are sens în context. Studiul își propune să înțeleagă strategiile pe care le folosesc adolescenții români pentru a procesa expresiile idiomatice, având în vedere în special factori precum compoziționalitatea (în ce măsură sensul unei expresii idiomatice poate fi dedus din componentele sale) și transparența (claritatea sensului figurat al expresiei).

Ipoteza 1 susține că adolescenții români folosesc aceleași strategii pentru a procesa expresiile idiomatice, indiferent de compoziționalitatea sau transparența acestora. Pentru a testa acest lucru, participanților li s-au pus la dispoziție expresii idiomatice de diferite grade de compoziționalitate și transparență, cum ar fi „*black sheep*” (foarte compozițională și transparentă), „*kick the bucket*” (moderată în compoziționalitate sau transparență) și „*red herring*” (non-compozițională și opacă).

Studiul a utilizat protocoale de „think-aloud”, timpi de răspuns și măsurători ale acurateții pentru a analiza strategiile participanților. Dacă adolescenții folosesc strategii uniforme pentru toate tipurile de expresii idiomatice, acest lucru sugerează dependența de strategii lingvistice sau cognitive generale. Totuși, dacă își ajustează strategiile în funcție de proprietățile expresiilor idiomatice, acest lucru indică un proces cognitiv mai adaptabil în înțelegerea limbajului. Acest lucru ar putea informa strategiile de predare care să diferențieze în funcție de tipurile de expresii idiomatice.

Ipoteza 2 sugerează că adolescenții români care studiază limba engleză procesează expresiile idiomatice mai precis atunci când sunt oferite indicii contextuale decât atunci când expresiile sunt prezentate izolat. A doua etapă a experimentului a prezentat expresii idiomatice în contexte bogate, permițând compararea acurateței înțelegerii și traducerii între expresiile izolate și cele contextualizate. Se aștepta ca indiciile contextuale să ducă la o acuratețe mai mare, deoarece contextul oferă informații semantice și pragmatice care ajută la dezambiguizarea expresiilor idiomatice. Rezultatele acestei ipoteze ar putea avea implicații semnificative pentru predarea limbii, sugerând integrarea materialelor bogate în context în predarea expresiilor idiomatice.

Studiul explorează, de asemenea, patru întrebări cheie de cercetare:

1. Cum folosesc adolescenții români strategii variate atunci când procesează diferite tipuri de expresii idiomatice? Această întrebare investighează dacă adolescenții folosesc strategii diferite pentru expresiile idiomatice care variază în transparență și compoziționalitate, ceea ce ar putea indica flexibilitatea și adaptabilitatea cognitivă în învățarea limbilor străine.

2. În ce măsură încorporează adolescenții români caracteristicile limbii materne în traducerea expresiilor idiomatice? Această întrebare examinează transferul lingvistic și modul în care adolescenții români se pot baza pe normele lingvistice românești atunci când interpretează expresiile idiomatice în engleză. Înțelegerea acestui transfer ar putea ajuta la abordarea erorilor comune în învățarea limbii.

3. Ce provocări întâmpină adolescenții români în înțelegerea limbajului figurativ? Limbajul figurativ este adesea dificil din cauza diferenței dintre sensurile literale și figurative. Identificarea acestor provocări poate ajuta la adaptarea strategiilor de predare pentru a sprijini mai bine adolescenții.

4. Ce strategii pot fi implementate pentru a atenua aceste provocări? Studiul își propune să propună soluții practice pentru a îmbunătăți înțelegerea expresiilor idiomatice, cum ar fi învățarea contextuală, imersiunea culturală, strategiile cognitive și analiza comparativă între expresiile idiomatice din engleză și română.

Cercetarea a implicat 66 de elevi cu vârste cuprinse între 15-17 ani, cu niveluri de competență în limba engleză variind de la A2 la B1+ conform CEFRL. Elevii au fost selectați din diverse medii,

inclusiv din zone rurale și urbane, reprezentând o distribuție echilibrată între genuri. Criteriile de selecție au luat în considerare vârsta, nivelul de competență așteptat în limba engleză și mediul educațional.

Studiul s-a concentrat pe expresii idiomatice legate de vreme, furie și culori (de exemplu, „blue”, „green”, „black”, „red”), care sunt surse bogate de expresii idiomatice atât în engleză, cât și în română. Expresiile idiomatice au fost selectate pentru relevanța lor în ambele limbi, iar studiul a inclus expresii idiomatice din engleza britanică și americană pentru a oferi o experiență lingvistică diversă.

Procedura experimentală a fost consistentă pe parcursul tuturor etapelor, urmând un design în două părți în care expresiile idiomatice au fost prezentate mai întâi fără context și apoi în cadrul unui context. Această abordare a permis compararea traducerilor și interpretărilor în diferite scenarii, oferind perspective asupra modului în care contextul influențează înțelegerea expresiilor idiomatice. Experimentele au fost desfășurate pe parcursul a doi ani, cu intervale între sesiuni, iar elevii nu au fost informați despre natura experimentelor pentru a evita părtinirile.

Pandemia de COVID-19 a necesitat desfășurarea unor experimente online folosind Google Forms, în special pentru cei 24 de elevi care studiau la profilul Matematică-Informatică. Acest lucru a introdus variabile potențiale, cum ar fi distragerile, accesul la resurse externe și diferențele de concentrare. În ciuda acestor provocări, studiul și-a propus să mențină o analiză riguroasă a datelor, recunoscând limitările impuse de formatul online.

Descoperirile cercetării ar putea avea implicații semnificative pentru metodologiile de predare a limbilor străine. Dacă se demonstrează că adolescenții folosesc strategii uniforme, indiferent de tipul de expresii idiomatice, acest lucru ar putea indica necesitatea unor abordări de instruire mai diferențiate care să abordeze cerințele specifice ale diferitelor expresii idiomatice. Dacă indiciile contextuale se dovedesc a îmbunătăți înțelegerea expresiilor idiomatice, acest lucru ar sprijini integrarea materialelor bogate în context în predarea limbii. Înțelegerea rolului transferului din limba maternă în comprehensiunea expresiilor idiomatice ar putea, de asemenea, conduce la strategii de predare mai eficiente care să abordeze erorile comune care apar din acest transfer.

Capitolul 4. Colectarea datelor

Capitolul de colectare a datelor din această cercetare începe cu o analiză contrastivă detaliată a expresiilor „kick the ball” și „kick the bucket.” Această comparație servește ca un exemplu

introdusiv pentru a ilustra cum pot varia semnificativ expresiile idiomatice în ceea ce privește sensurile lor literale și figurative și cum aceste diferențe reprezintă provocări unice pentru cei care învață limba engleză ca limbă străină. „*Kick the ball*” este o expresie literală și directă pe care majoritatea studenților ar interpreta-o cu ușurință, în timp ce „*kick the bucket*” este o expresie idiomaticeă cu un sens figurat—„a muri”—care nu poate fi dedus din sensurile individuale ale cuvintelor implicate. În prima fază a experimentului, elevilor li s-a prezentat expresia „*kick the bucket*” fără niciun indiciu contextual. Așa cum era de așteptat, mulți elevi au interpretat această expresie literal, traducând-o ca „*a lovi găleata*” în română. Această traducere literală subliniază dificultatea de a interpreta expresiile idiomatice fără ghidaj contextual, în special pentru vorbitorii non-nativi care s-ar putea să nu fie familiarizați cu utilizarea idiomaticeă în limba engleză. A doua etapă a experimentului a adăugat cadrul temporal: „*John kicked the ball yesterday; John kicked the bucket yesterday/ John a lovit mingea ieri; John a murit ieri*”. În ciuda introducerii cuvântului „*yesterday / ieri*” pentru a oferi un cadru temporal, elevii au continuat să traducă expresiile literal, cu o recunoaștere limitată a sensului idiomatice. A treia etapă a inclus adăugarea termenului „*unfortunately / din păcate*”: „*Unfortunately, John kicked the ball yesterday; Unfortunately, John kicked the bucket yesterday / Din păcate, John a lovit mingea ieri; Din păcate, John a murit ieri*.” Introducerea termenului „*din păcate*” a dus la o oarecare confuzie în rândul elevilor, deoarece expresiile păreau mai puțin coerente. Totuși, majoritatea au continuat să le traducă relativ literal. În etapa finală, introducerea elementelor „*din păcate*” și „*pentru că era bolnav*” a făcut ca traducerea expresiilor să fie provocatoare pentru elevi. Sensul idiomatice al celei de-a doua expresii a fost deosebit de greu de înțeles din cauza lipsei lor de expunere anterioară la această expresie idiomaticeă: „*Unfortunately, John kicked the ball yesterday because he was ill; Unfortunately, John kicked the bucket yesterday because he was ill / Din păcate, John a lovit mingea ieri pentru că era bolnav; Din păcate, John a lovit găleata ieri pentru că era bolnav*.”

Cercetarea s-a concentrat pe expresii idiomatice legate de vreme, furie și culoare, deoarece aceste categorii sunt bogate în expresii idiomatice atât în engleză, cât și în română. Expresiile idiomatice selectate au inclus atât cele cu echivalente directe în română, cât și cele unice pentru limba engleză, pentru a examina modul în care elevii navighează atât prin expresii familiare, cât și prin cele nefamiliare. De exemplu, expresii idiomatice precum „*be a breeze*” (a fi foarte ușor) și „*red flag*” (un semn de avertizare) au fost alese pentru relevanța și frecvența lor în limbajul de zi cu zi.

Fiecare expresie idiomaticeă a fost prezentată elevilor în două etape:

1. Prezentare fără context

În prima etapă, expresiile idiomatice au fost prezentate fără nicio informație contextuală. Elevii au fost rugați să traducă și să interpreteze expresiile bazându-se exclusiv pe cunoștințele lor de engleză și română. Această etapă a avut ca scop evaluarea capacității elevilor de a recunoaște și înțelege expresiile idiomatice în izolare, evidențiind provocările ridicate de expresiile idiomatice non-compoziționale sau opace.

2. Prezentare contextuală

În a doua etapă, aceleași expresii idiomatice au fost încorporate în propoziții care ofereau un context bogat. Această abordare a fost concepută pentru a oferi indicii care ar putea conduce la o interpretare mai precisă a sensului idiomatice.

Rezultatele acestor experimente sunt prezentate sistematic în tabele care includ următoarele date:

- traduceri elevilor - traduceri inițiale furnizate de elevi pentru fiecare expresie idiomatică, atât în etapele fără context, cât și în cele contextuale.

- traduceri inverse - aceste traduceri ale elevilor au fost apoi traduse înapoi în engleză pentru a permite o analiză a cât de aproape se aliniau interpretările elevilor cu sensul idiomatice intenționat.

- interpretarea rezultatelor - o interpretare detaliată a rezultatelor, concentrată pe diferențele dintre traduceri fără context și cele contextuale, și ceea ce dezvăluie aceste diferențe despre strategiile de procesare a expresiilor idiomatice ale elevilor.

Capitolul 5. Concluzii, limitări și recomandări

Capitolul 5 al acestei teze, intitulat „Concluzii, limitări și recomandări” adună rezultatele dintr-o cercetare extinsă privind modul în care învățătorii români de engleză procesează expresiile idiomatice, concentrându-se pe limbajul figurativ și interpretarea acestuia. Capitolul analizează provocările întâmpinate de acești învățători, eficacitatea diferitelor strategii de predare a expresiilor idiomatice și limitările întâmpinate în timpul cercetării. De asemenea, oferă recomandări pentru cercetările viitoare și aplicațiile practice în predarea limbilor străine.

Cercetarea realizată pentru această teză a fost o explorare detaliată a modului în care adolescenții români care studiază limba engleză înțeleg și procesează expresiile idiomatice. Acest domeniu de studiu este deosebit de complex din cauza naturii figurative a expresiilor idiomatice, care

adesea nu se traduc direct între limbi. Scopul principal al studiului a fost să identifice dificultățile întâmpinate de acești adolescenți și să propună soluții potențiale.

Un aspect semnificativ al cercetării a fost explorarea teoriei expresiilor idiomatice compoziționale și non-compoziționale în raport cu reprezentarea lor mentală. Expresiile idiomatice compoziționale au sensuri care pot fi deduse din părțile lor constitutive, în timp ce expresiile idiomatice non-compoziționale nu au astfel de sensuri deduse. Rezultatele au dezvăluit că elevii români se confruntă adesea cu mai multe dificultăți cu expresiile idiomatice non-compoziționale, în special atunci când lipsesc indicii contextuali. Acest lucru se aliniază cu teoriile existente care sugerează că înțelegerea expresiilor idiomatice este puternic influențată de disponibilitatea contextului și familiaritatea expresiei.

Cercetarea a cuprins o serie de experimente atent concepute. Șase dintre aceste experimente au avut câte două etape fiecare, în timp ce al șaptelea a avut patru etape. Participanților le-au fost prezentate expresii idiomatice atât în formate fără context, cât și contextualizate. Rezultatele au arătat constant că contextul joacă un rol crucial în facilitarea înțelegerii. Când expresiile idiomatice au fost prezentate fără context, participanții au apelat adesea la traduceri literale sau au avut dificultăți în a găsi vreo interpretare semnificativă. Cu toate acestea, când au fost furnizate contexte, chiar și minime, participanții au fost mai reușiți în interpretarea sensului figurativ.

Studiul a examinat, de asemenea, modul în care elevii români care studiază limba engleză abordează expresiile idiomatice în funcție de expunerea anterioară. Elevii care întâlniseră anterior un idiom și înțelegeau sensul său figurativ erau, în general, mai de succes în interpretarea acestuia, fie că îl traduceau în română, fie că îl explicau în engleză. Cu toate acestea, pentru elevii care întâlneau expresii idiomatice pentru prima dată, exista o tendință de a se baza pe traduceri literale, ceea ce ducea adesea la neînțelegeri.

Una dintre principalele constatări a fost că procesul mental de interpretare al expresiilor idiomatice este notabil mai lent pentru vorbitorii non-nativi comparativ cu vorbitorii nativi. Vorbitorii nativi pot distinge rapid dacă este necesară o interpretare literală sau figurativă, în timp ce vorbitorii non-nativi, inclusiv învățătorii români studiați, adesea au nevoie de mai mult timp pentru a ajunge la sensul corect, în special atunci când limba lor maternă influențează înțelegerea.

Cercetarea a evidențiat, de asemenea, rolul contextului în înțelegerea expresiilor idiomatice. Deși unii studenți au putut interpreta corect expresiile idiomatice în context, alții nu au reușit, sugerând că contextul de unul singur nu este întotdeauna suficient pentru înțelegere. Acest lucru indică

necesitatea unor strategii de predare mai țintite care să meargă dincolo de simpla furnizare a contextului.

Limitările studiului au fost în mare parte influențate de pandemia globală COVID-19, care a forțat trecerea la metode de colectare a datelor online. Dependența de Google Forms pentru realizarea experimentelor a introdus mai multe provocări care au impactat validitatea și fiabilitatea studiului.

O limitare majoră a fost lipsa controlului asupra mediului experimental. Într-un cadru de clasă tradițional, cercetătorul poate monitoriza îndeaproape participanții pentru a se asigura că urmează protocolul experimental, cum ar fi evitarea consultării resurselor externe. În contrast, setarea online a făcut dificil controlul acestor variabile, ceea ce a putut duce la rezultate care nu reflectă pe deplin procesele cognitive naturale ale participanților.

Implicarea a fost o altă problemă semnificativă. Într-un experiment online, este provocator să se asigure că participanții rămân concentrați și motivați pe parcursul sarcinilor. Această lipsă de implicare ar putea duce la date mai puțin precise, deoarece participanții ar putea să se grăbească prin sarcini sau să ofere răspunsuri aleatorii.

În plus, imposibilitatea de a oferi clarificări sau suport imediat participanților în timpul experimentelor a fost o limitare semnificativă. Într-un cadru de clasă, cercetătorul poate oferi explicații și răspunde la întrebări în timp real, asigurându-se că participanții înțeleg sarcinile. Acest suport a lipsit în formatul online, ceea ce ar putea fi dus la neînțelegeri și erori în răspunsuri.

Variabilitatea în mediile în care participanții au completat experimentele a introdus, de asemenea, un strat de inconsistență în date. Factori precum distragerile, zgomotul sau alte influențe externe ar fi putut afecta performanța participanților, făcând dificilă formularea unor concluzii definitive.

O altă limitare a fost dimensiunea mică și potențial inconsistentă a eșantionului. Deși studiul a oferit perspective valoroase, numărul limitat de participanți poate să nu reprezinte pe deplin populația mai largă a învățătorilor români de engleză. Acest lucru este deosebit de relevant atunci când se consideră diversitatea fundalurilor și nivelurilor de competență dintre participanți.

Pe baza constatărilor și limitărilor studiului, se propun mai multe recomandări pentru cercetări viitoare și practica de predare a limbilor străine:

Predarea idioamelor contextualizate

Cercetarea subliniază importanța contextului în înțelegerea idiomelor. Prin urmare, se recomandă ca profesorii de limbi străine să integreze idiomele în contexte semnificative, mai degrabă decât să le prezinte izolat. Acest lucru ar putea implica utilizarea propozițiilor, dialogurilor sau

poveștilor în care idiomele apar în mod natural, ajutând studenții să deducă sensul lor din textul înconjurător.

Utilizarea materialelor autentice și a suporturilor vizuale

Predarea idioamelor poate fi îmbunătățită prin utilizarea materialelor autentice, cum ar fi filme, melodii sau articole de știri, în care idioamele sunt folosite în situații reale. Suporturile vizuale, cum ar fi imaginile sau videoclipurile, pot ajuta, de asemenea, studenții să-și amintească idioamele și să înțeleagă mai bine sensurile acestora.

Introducerea graduală și repetarea

Idioamele ar trebui să fie introduse treptat, începând cu cele mai comune și simple. Repetiția este crucială pentru reținere, astfel că revizuirea și practicarea regulată ar trebui incluse în curriculum. Încurajarea studenților de a folosi idioamele în lucrările lor de scriere și vorbire poate, de asemenea, consolida învățarea lor.

Analiza comparativă cu idioamele din limba maternă

Compararea idioamelor englezești cu cele din limba maternă a studenților poate ajuta la înțelegerea mai profundă a sensurilor figurative. Această abordare nu doar că ajută la înțelegere, dar îmbunătățește și conștientizarea culturală.

Metode de predare interactive și angajante

Activitățile interactive, cum ar fi jocurile de rol, jocurile și discuțiile de grup, pot face învățarea idioamelor mai plăcută și mai eficientă. Scenariile de joc de rol în care idioamele se integrează natural în conversație pot oferi studenților experiență practică în utilizarea acestora.

Feedback continuu și reflecție

Oferirea de feedback oportun și constructiv este esențială pentru a ajuta studenții să stăpânească idioamele. Încurajarea studenților să reflecteze asupra procesului lor de învățare, de exemplu prin jurnale sau discuții, poate ajuta la conștientizarea progresului și a domeniilor care necesită îmbunătățiri.

Cercetări suplimentare

Având în vedere limitările studiului, cercetările viitoare ar trebui să vizeze abordarea acestora prin utilizarea unor eșantioane mai mari și mai diverse, precum și a unor setări experimentale controlate. De asemenea, explorarea impactului diferitelor tipuri de contexte și a rolului factorilor culturali în înțelegerea idiomelor ar oferi perspective suplimentare asupra modului în care idiomele pot fi predate și înțelese eficient de vorbitorii non-nativi.

În concluzie, acest capitol oferă o analiză cuprinzătoare a provocărilor întâmpinate de elevii români care studiază limba engleză în procesarea idioamelor, limitările cercetării realizate și recomandări practice pentru îmbunătățirea predării idioamelor. Recunoscând complexitatea limbajului figurativ și a proceselor cognitive implicate, acest studiu contribuie cu cunoștințe valoroase în domeniul educației lingvistice, în special în contextul învățării unei limbi străine.

REFERINȚE

1. Bobrow, S.A. and S.M. Bell (1973) On catching on to idiomatic expressions. *Memory and Cognition*, 1 (3) (343-346).
2. Blasko, D.G. & Connine, C.M. (1993). Effect of familiarity and aptness on metaphor processing. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory and Cognition*, 12, 205-308
3. Cacciari, C. & Tabossi, P. (1988). The comprehension of idioms. *Journal of Memory & Language*, 2, 668-683
4. Cacciari, C. & Glucksberg, S. (1991). Understanding idiomatic expressions: The contribution of word meanings. In G.B. Simpson (Ed.) *Understanding word and sentence*. (Advances in Psychology, 77) (217-240). Amsterdam, New York, Oxford and Tokyo: North Holland
5. Cacciari, C. & Tabossi, P. (1993). *IDIOMS: Processing, Structure, and Interpretation*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, Hillsdale, New Jersey, Hove and London
6. Cacciari, C., & Glucksberg, S. (1995). Understanding idioms: Do visual images reflect figurative meanings? *European Journal of Cognitive Psychology*, 7(3), 283–305. <https://doi.org/10.1080/09541449508402450>
7. Collins, Vere Henry, 1958, *A book of English idioms – with explanations*, Bristol, Western Printing Services LTD
8. Davidson, D. (1977). What metaphors mean. In S. Sacks (Ed.), *On Metaphor* (pp.29-45), Chicago: University of Chicago Press
9. Dobovol'skij, D. & Piirainen, E. (2005). *Figurative Language: Cross – Cultural and Cross – Linguistic Perspectives*. Amsterdam: Elsevier

10. Gibbs, R. W. (1980). Spilling the beans on understanding and memory for idioms in conversation. *Memory and Cognition*, 8 (449-456)
11. Gibbs, R. W., Jr. (1982). A critical examination of the contribution of literal meaning to understanding non literal discourse. *Text*, 2, 9-27
12. Gibbs, R. W. Jr. (1984). Literal meaning and psychological theory. *Cognitive Science*, 8, 275-304
13. Gibbs, R.W. – Gonzales, G. (1985). Syntactic frozenness in processing and remembering idioms. In: *Cognition* 20:243-59
14. Gibbs, R.W. (1986). Skating on thin ice: Literal meaning and understanding idioms in conversation. In: *Discourse Processes* 9:17-30
15. Gibbs, R.W. (1987). Linguistic factors in children's understanding of idioms. *Journal of Child Language*, 12, 569-586
16. Gibbs, R. W. Jr. (1989). Understanding and literal meaning. *Cognitive Science*, 13, 243-251
17. Gibbs, R. W., Nayak. N. P., Bolton. J. L. & Keppel. M. E. (1989a). Speakers' assumptions about the lexical flexibility of idioms. *Memory and Cognition*, 17 (1), (58-68)
18. Gibbs, R. W., Nayak. N. P., Cutting C. (1989b). How to kick the bucket and not decompose: Analysability and Idiom Processing. *Journal of Memory and Language*, 28 (576-593)
19. Gibbs, R. W., & Nayak. N. (1989). Psycholinguistic studies on the syntactic behaviour of idioms. *Cognitive psychology*, 21, 100-138
20. Gibbs, R. W. (1994). *The poetics of Mind: Figurative Thought, Language and Understanding*. New York: Cambridge University Press.
21. Gibbs, R.W. (2002) A new look at literal meaning in understanding what is said and implicated. *Journal of Pragmatics*, 34, 457-486
22. Glucksberg, S. and Keysar, B. (1990). Understanding metaphorical comparisons: Beyond similarity. In: *Psychological Review* 97: 3-18
23. Glucksberg, S., Manfredi, D.A. & McGlone, M.S. (1997a). Property attribution in metaphor comprehension. *Journal of Memory and Language*, 36:50-67
24. Glucksberg, S., Manfredi, D.A. & McGlone, M.S. (1997b). Metaphor comprehension: how metaphors create new categories. In T.B. Ward, S.M. Smith &

- J.Vaid, (Eds.). *Creative thought: An Investigation of Conceptual Structures and Processes* (327-350)
25. Glucksberg, S. (1998). Understanding metaphors. *Current Directions in Psychological Science*, 7, 39-43
 26. Glucksberg, S. & McGlone, M.S. (1999). When love is not a journey: what metaphors mean. *Journal of Pragmatics*, 31, 1541-1558
 27. Glucksberg, S. with a contribution of McGlone, M. S. (2001). Understanding figurative language: From Metaphors to Idioms. Oxford Psychology Series, 36. Oxford University Press
 28. Grice, H. P. (1975). Logic and conversation. In P. Cole & J. Morgan (Eds.), *Syntax and Semantics*. Vol.3. *Speech Acts* (pp. 41-58). New York: Academic Press
 29. Grice, H. P. (1989). *Studies in the way of words*, Harvard University Press.
 30. Grady, J. (1997a). Theories are building revisited. *Cognitive Linguistics*, 8, 267-290
 31. Grady, J. (1997b). Foundations of meaning: Primary metaphors and primary scenes. Doctoral dissertation, Department of Linguistics, University of California at Berkeley.
 32. Healey, A. (1968). English idioms. *KIVUNG* 1 (2) (71-108)
 33. Hoffman, R. R. & Kemper, S. (1987). What could reaction-time studies be telling us about metaphor comprehension? *Metaphor and Symbolic Activity*, 2, 149-186
 34. Irujo, S. (1984). Do not Put Your Leg in Your Mouth: Transfer in the Acquisition of idioms in a Second Language. *Boston U. Conference on Language Development*. October 13, 1984
 35. Irujo, S. (1986, June). *Do not Put Your Leg in Your Mouth: Transfer in the Acquisition of Idioms in a Second Language*. ResearchGate. [https://www.researchgate.net/publication/260304348_Do not_Put_Your_Leg_in_Your_Mouth_Transfer_in_the_Acquisition_of_Idioms_in_a_Second_Language](https://www.researchgate.net/publication/260304348_Do_not_Put_Your_Leg_in_Your_Mouth_Transfer_in_the_Acquisition_of_Idioms_in_a_Second_Language)
 36. Irujo, S. (1993). Steering clear: Avoidance in the production of idioms.” *In IRAL* 31:205-219
 37. Jackendoff, R. (1992). *Languages of the mind: Essays on mental representation*. Cambridge, MA: MIT Press.

38. Johnson, D. (1972). A systematic introduction to the psychology of thinking. New York: Harper and Row
39. Johnson, M. (1987). The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning. Chicago: University of Chicago Press.
40. Johnson-Laird, P. N. (1993). Foreword to C. Cacciari & P. Tabossi (Eds.), Idioms: Processing, Structure, and Interpretation. Hillsdale, NJ: LEA
41. Katz, J. J. & Postal, P. M. (1963). Semantic Interpretation of Idioms and Sentences containing them. *M.I.T. Research Laboratory of Electronics Quarterly Progress report 70* (275-282)
42. Jerrold J. Katz and Paul M. Postal (1964). *An Integrated Theory of Linguistic Descriptions*. Cambridge, MA: The MIT press.
43. Katz, A. N., Cacciari, C., Gibbs, R. W. Jr., Turner, M. (1998). Figurative Language and Thought. New York, Oxford: Oxford University Press
44. Keysar, B. and B. Bly-Bridget (1999). Swimming against the current: do idioms reflect conceptual structure? *Journal of Pragmatics 31* (2), (1559-1578).
45. Keysar, B., Barr, D.J., Balin, J.A., & Brauner, J.S. (2000). Taking perspective in communication: The role of mutual knowledge in comprehension. *Psychological Science*, 11, 32-39
46. Kövecses, Z. (2002). Metaphor. A practical introduction. Oxford University Press, Oxford
47. Kövecses, Z. (2005). Metaphor in culture: Universality and variation. Cambridge University Press
48. Kuiper, K., Egmond van, M.E., Kempen, G., Sprenger, S. (2007). Slipping on superlemmas: Multi – word lexical items in speech production. *The Mental Lexicon*, 2(3), 313-357
49. Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). Metaphors we live by. Chicago: University of Chicago Press
50. Lakoff, G. (1987). Women, Fire, and Dangerous Things. Chicago: University of Chicago Press
51. Lakoff, G. (1993). The contemporary theory of metaphor. In A. Ortony (Ed.), *Metaphor and thought*, 2nd ed. (pp 202-251). New York: Cambridge University Press

52. Lakoff, G. & Johnson, M. (1999). *Philosophy in the flesh: The embodied mind and its challenge to Western thought*. New York: Basic Books
53. Langacker, R. W. (1987). *Foundations of cognitive grammar. Theoretical prerequisites*. Vol. 1. Stanford University Press, Stanford
54. Langlotz, A. (2006). *Idiomatic creativity*. Amsterdam, John Benjamins
55. Leibniz, G.W. (1966). *Logical papers*. G.H.R. Parkinson, ed. and trans. Oxford: Charendon Press
56. Lyons, J. (1977). *Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press
57. Lohmann, C. (2013). *Understanding idioms and metaphors. How do we process non literal language?* Humboldt University, Berlin
58. Makkai, A. (1972). *Idiom Structure in English*. The Hague: Mouton
59. McClelland, J. L. & Elman, J. L. (1986). The TRACE model of speech perception. *Cognitive Psychology*, 18, 1-86
60. Marslen-Wilson, W. D. (1987). Functional parallelism in spoken word recognition. *Cognitive Psychology*, 25, 71-102
61. Mel'čuk, I. (1995) "Phrasemes in language and phraseology in linguistics", in M. Everaert, E.J. Van der Linden, A. Schenk and R. Schreuder (eds.), *Idioms: Structural and Psychological Perspectives*, New Jersey: Lawrence Erlbaum, 167-232
62. Miller, G. A. & Johnson-Laird, P. (1976). *Language and perception*. Cambridge, MA: Harvard University Press
63. Moon, R. (1998a). *Fixed expressions and Idioms in English: A Corpus-based Approach*. Oxford: Oxford University Press.
64. Newmeyer, F. (1972). The insertion of idioms. In P.M. Peranteau, J.N. Levi & G.C. Phares (Eds.) *Papers from the 8th regional meeting of the Chicago linguistic society*. (294-302)
65. Newmeyer, F. (1974) The Regularity of Idiom Behaviour. *Lingua* 344 (327-347).
66. Nunberg, G. (1978). *The pragmatics of reference*. Bloomington, Indiana: Indiana Linguistic Club
67. Nunberg, G., Sag., I., & Wasow, T (1994). Idioms. *Language*, 70, 491-538
68. Panou, D. (2008). L2 idiom comprehension: Do idioms reveal beans or spill beans? In D. Bougonikolou, E. Dimela, M. Giakoumelou, N. Koutsoukos et al. (Eds.),

Proceedings of the 1st International Conference of Graduate Students of Linguistics of the University of Patras (76-86), Patras: University of Patras

69. Panou, D. (2013). Idiom translation in financial discourse: English versus Greek press. In Rata, G. (Ed.), *Linguistic Studies of Human Language* (469-482), Athens: Institute for Education and Research
70. Pollio, H. R., Smith, M. K., Pollio, M. R. (1990). Figurative language and cognitive psychology. *Language and Cognitive Processes*, 5, 141-167
71. Roberts, R. M. & Kreuz, R. J. (1994). Why do people use figurative language? *Psychological Science*, Vol.5, no.3, (pp 159-163)
72. Sadock, J. M. (1993). Figurative speech and linguistics. In A. Ortony (Ed.), *Metaphor and thought* (2nd Ed.) (pp 42-57). New York: Cambridge University Press
73. Schweigert, W.A. (1986). The comprehension of familiar and less familiar idioms. *Journal of Psycholinguistic Research*, 15, 33-45
74. Schweigert, W.A. & Moates, D.R. (1988). Familiar idiom comprehension. *Journal of Psycholinguistics Research*, 17, 281-296
75. Schweigert, W.A. (1991). The muddy waters of idiom comprehension. *Journal of Psycholinguistic Research*, 20, 305-314
76. Searle, J. (1979). Metaphor. In A. Ortony (Ed.), *Metaphor and thought* (pp 92-123). New York: Cambridge University Press
77. Sperber, D. & Wilson, D. (1986). *Relevance: communication and cognition*. Blackwell, Cambridge MA & Oxford
78. Springer, S.A., Levelt, W.J.M, & Kempen, G. (2006). Lexical access during the production of idiomatic phrases. *Journal of Memory and Language*, 54, 161-184
79. Stern, J. (2000). *Metaphor in context*. Cambridge, MA: Bradford/MIT Press
80. Strassler, J. (1982). *Idioms in English: A Pragmatic analysis*. Tubingen: Gunter Narr
81. Sweetser, E. (1990). *From Etymology to Pragmatics: Metaphorical and Cultural Aspects of Structure*. Cambridge: Cambridge University Press.
82. Swinney, D. & Cutler, A. (1979). The access and processing of idiomatic expressions. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 18, (523-534)
83. Tabossi, P., Fanari, R., & Wolf, K. (2005). Spoken idiom recognition: Meaning Retrieval and Word Expectancy. *Journal of Psycholinguistic Research*, 34, (465-495)

84. Tabossi, P. & Zardon, F. (1993). The activation of idiomatic meaning in spoken language comprehension. In C. Cacciari & P. Tabossi (Eds.), *Idioms: Processing, Structure, and Interpretation*. (pp 145-163). Hillsdale, NJ: LEA
85. Tabossi, P. & Zardon, F. (1995). The activation of idiomatic meaning. In M. Everaert, E. van den Linden, A. Schenk & R. Schreuder (Eds.), *Idioms: Structural and Psychological Perspectives* (pp 273-282). Hillsdale, NJ: LEA
86. Titone, D.A. & Connine, C.M. (1994). Descriptive norms for 171 idiomatic expressions: familiarity, compositionality, predictability and literality. *Metaphor and Symbolic Activity*, 9, 247-270
87. Weinreich, U. (1969) Problems in the analysis of idioms. In J. Puhvel (Ed.) *Substance and Structure of Language*. (23-81). Berkeley, California:University of California Press.
88. <https://www.phrases.org.uk/meanings/break-the-ice.html>
89. <https://idioms.thefreedictionary.com>
90. <https://dictionary.cambridge.org>
91. <https://www.bloomsbury-international.com>
92. <https://www.phrases.org.uk/meanings/spill-the-beans.html>
93. <https://idioms.com>
94. <https://merriam-webster.com>